

GRAMATIČKE ZNAČAJKE HRVATSKOGA JEZIKA*

Dalibor Brozović

Odnosi između Hrvata i Srba općenito su među najsloženijima na europskome kontinentu, a kada se radi o jeziku, složenost je bez premca. Kao uvod u ovo izlaganje moram dakle iznijeti osnovne, nesumnjive činjenice. Govorimo li u kategorijama genetske lingvistike uopće i dijalektologije posebno, dijalekti kojima govore Hrvati, muslimanski Bošnjaci, Crnogorci i Srbi pripadaju jednomu dijasistemu, središnjem južnoslavenskomu, koji je u genetskolingvističkome smislu ravnopravan slovenskomu, makedonskom i bugarskomu, iako posjeduje i niz dodatnih značajki što nedostaju njima kao i ostalim europskim dijasistemima. No kako je u načelu sama općelingvistička problematika standardnih jezika kategorijski neovisna od genetskolingvističkih (dijalektoloških i povijesno-poredbenih) odnosa, moram se za podrobnosti pozvati na svoj prilog u poznatome zborniku Michaela Clynea *Pluricentric Languages. Differing Norms in Different Nations*, Berlin – New York, Mouton de Gruyter, 1992, Contributions to the Sociology of Language, sv. 62, str. 347-380 (napominjem ujedno da je urednik Joshua A. Fishman promijenio naslov moga priloga bez konsultacije sa mnom). Ovdje pak iznosim samo osnovni podatak iz te sfere – svaki oblik standardnoga jezika kojim se služe četiri navedena nacionalna kolektiva ima kao sirovinsku osnovicu novoštokavski dijalektni tip, to jest tri razmjerno ujednačena središnja dijalekta iz štokavske dijalektne skupine središnjega južnoslavenskog dijasistema (ostale su dijalekatske skupine kajkavska, čakavska i torlačka).

Opisani dijasistem četiriju dijalektnih skupina nazvan je u lingvističkoj i srodnoj literaturi raznim kombinacijama hrvatskoga i srpskog imena:

1. hrvatski ili srpski	= Croatian or Serbian
2. srpski ili hrvatski	= Serbian or Croatian
3. hrvatsko-srpski	= Croato-Serbian
4. srpsko-hrvatski	= Serbo-Croatian
5. hrvatskosrpski	= Croatoserbian
6. srpskohrvatski	= Serbocroatian

* Ovaj tekst predstavlja izvornik predavanja koje je na engleskome čitano na godišnjoj konvenciji američkih slavista 1996. u Bostonu (v. ovdje osvrt na str. 159.). Sadržaj je određen, s jedne strane, vremenskim ograničenjem izlaganja, s druge, prilagođen je prosječnomu američkom slavističkom slušateljstvu. Mislim kako nije nezanimljivo da se čitatelji *Jezika* upoznaju s izvornim tekstom kakav je plasiran u Americi. Sama engleska verzija bit će tiskana u Sjedinjenim Državama, a upotpunjen i višoj razini prilagođen tekst bit će također objavljen na hrvatskom i engleskome.

Kako su ti složeni nazivi svi netočni, nepotpuni i dvoznačni ili višeznačni (što je u stručnoj literaturi dobro poznato), i u devedesetim godinama politički i emocionalno potpuno i bespovratno kompromitirani pa danas nemogući, a (južno)slavenskoj dijalektologiji i povijesno-poredbenoj slavistici i indoeuropeistici ipak je potreban kakav bilo naziv za navedeni pojam, u posljednje se doba rabi ovdje već navođen naziv "središnji južnoslavenski", koji je faktografski nesumnjivo točan, a posve neutralan.

Slično je i s rezultatima standardiziranja novoštokavske dijalektne sirovine. Ti su procesi tekli uglavnom neovisno, neistodobno i usporedno, barem kod Hrvata i Srba, a osim toga, ni sama novoštokavska sirovina nije bila posve homogena: neke glasovne, gramatičke i rječničke opozicije istok vs. zapad postojale su već na organskoj razini. I za rezultate tih procesa kao cjelinu rabi se navedenih šest naziva, no kako oni ni u kakvu smislu nisu prihvatljivi, već se četvrt stoljeća upotrebljava i naziv *standardna novoštokavština* "Standard Neoštokavian". On je također i točan i neutralan, nekompromitiran. Taj naziv odgovara uzorku *lingua toscana* = standardni talijanski jezik, "Standard Italian", *lengua castellana* = standardni španjolski jezik, "Standard Spanish", no predstavlja posve apstraktan pojam: može se govoriti, primjerice, o standardno-novoštokavskome sustavu i strukturi, o standardnonovoštokavskom konzontizmu ili konjugaciji, ili o osnovnom rječničkom fondu, ali ne može biti konkretnoga standardnonovoštokavskog teksta, jer to ne dopuštaju ni spomenute razlike u samoj sirovinskoj osnovici ni međusobno neovisni standardizacijski procesi. Kako se ovdje govori o konkretnoj hrvatskoj standardnoj novoštokavštini i njezinim značajkama, služit ćemo se nazivima *hrvatski standardni jezik*, "Standard Croatian", ili jednostavno *hrvatski jezik*, "Croatian language".

Hrvatski književni jezik prošao je na svojem razvojnemu putu od razmeđa IX. i X. stoljeća do danas mnoge faze slične onima u drugim slavenskim jezicima, ali mnoge su faze bile i posve originalne, bez pravoga pandana u drugim slavenskim i europskim jezicima, a neke su pak nalikovale čak više procesima prvo u Italiji i poslije u Srednjoj Europi nego onima u slavenskom svijetu. No tu su činjenice uglavnom poznate, a neke specifičnosti i nova gledanja iznose ovdje kolege Corin za starija razdoblja i Katičić za suvremenost. Ono pak što je predmet ovoga izlaganja jest konkretna opća fizionomija suvremenoga hrvatskog jezika. Mislim da je u tom pogledu poznavanje činjenica prilično slabo i nesigurno, a i mnoge dezinformacije i netočnosti još uvijek gotovo nesmetano kolaju.

Fizionomija hrvatskoga jezika temelji se na mnogim značajkama, od kojih je neke teško fiksirati, primjerice specifičnosti stilske tradicije, nejezične značajke takozvanih funkcionalnih stilova, specifične navike u pisanju, i slično. O svem tome teško je govoriti kratko i konkretno. No važno je prije svega iznijeti

same prave jezične značajke suvremenog hrvatskoga. To su, s jedne strane, gramatičke značajke u najširem smislu, s druge strane leksičke. O leksičkima se doduše više zna, ali ima i više dezinformacija, no kako je to opširna tema, o kojoj valja govoriti iscrpno i sustavno, uzimajući u obzir sve okolnosti i osobito stilske momente, ovdje će to biti izostavljeno i pozornost će biti usmjerena samo na gramatičke odlike, i to fonološke, morfološke i tvorbenne. Za lakšu orijentaciju hrvatske će osobine biti izlagane u usporedbi s odgovarajućim srpskima. Tako će se ujedno pokazati da su mnoge činjenice koje su bile prikazivane kao dublete u standardnoj novoštokavštini kao cjelini, zapravo samo hrvatske ili samo srpske, a u najboljem slučaju može biti da ista činjenica funkcionira u jednome od tih jezika samo kao stilem.

Na fonološkom polju ima vrlo malo sustavnih specifično hrvatskih osobina – u većini slučajeva radi se o znatnim razlikama u raspodjeli pojedinih fonema u hrvatskome i srpskom jeziku. Sustavan karakter prividno imaju samo jekavski refleksi jata u hrvatskome i ekavski u srpskome, ali srpska norma priznaje i ijekavske reflekse, čime su se bar do rata u devedesetim godinama koristili Srbi izvan Srbije, a djelomično to čine i danas. Pravu sustavnu prirodu ima fonetsko ostvarivanje grafemskoga slijeda *ije* kao refleksa dugoga jata. U ijekavskoj verziji srpskoga jezika to se tretira kao fonemski slijed /i+j+ě/, a u hrvatskome kao diftong s fonemskim statusom i samo kao razmjerno rijedak pjesnički stilem moguće je trofonemsko ostvarivanje /i+j+ě/.

Razmjerno je čest odnos hrvatski /h/ vs. srpski /v/, /j/ ili Ø, što onda uzrokuje osjetne razlike u učestalosti fonemâ /h, v, j/ u hrvatskom i srpskome. Primjerice:

hrv. <i>kuhati</i>	srp. <i>kuvati</i>	“to cook; to prepare food”
<i>lijeha</i>	<i>leja</i>	“flower-bed, garden-bed”.

Odsutnost /h/ u srpskome je obično fakultativna, najčešće u orijentalizmima, koji u hrvatskome redovito imaju stilsku vrijednost, a po obliku se slažu s praksom u Bosni i Hercegovini i ne u Srbiji; primjerice za domaći rječnik:

hrv. <i>odmah</i>	srp. <i>odma(h)</i>	“immediatly; at once”
-------------------	---------------------	-----------------------

i za orijentalizme:

<i>hamal</i>	<i>amalin</i>	“porter”.
--------------	---------------	-----------

U riječima što u srpskome počinju slogotvornim *r* + suglasnik, u hrvatskome je normalan slijed /hrC-/ (*hrđa* “rust”, *hrđati* “to rust”, *hrvati se* “wrestle”,

hrzati "to neigh"). Oblici bez /h/ danas su u hrvatskome jeziku arhaizmi. Iznimkom je riječ *rt* "cape" (vs. *hrt* "greyhound").

Kada su posrijedi domaće riječi, donekle je sustavan odnos hrv. *-ol* vs. srp. *-o*, primjerice:

hrv. <i>sokol</i>	srp. <i>soko</i>	"falcon; hawk"
<i>sol</i>	<i>so</i>	"salt"
<i>stol</i>	<i>sto</i>	"table"
<i>vol</i>	<i>vo</i>	"ox".

Po nekoliko primjera imamo i za odnos hrv. *ć* vs. srp. *t* (*shvaćati* vs. *shvatati* "to comprehend; to conceive", *plaća* vs. *plata* "pay; salary") i za hrv. *-er* vs. srp. *-e* (*također* vs. *takođe* "also; too", *jučer* vs. *juče* "yesterday"). U nekim oblicima stoji prema hrv. *ć* u srp. *št* crkvenoslavenskoga podrijetla (*opći* vs. *opšti* "general; common; universal", *općina* vs. *opština* "commune", *svećenik* vs. *sveštenik* "priest").

Najveći broj glasovno različitih oblika dolazi u europeizmima, primjerice:

hrv. <i>aktualan</i>	srp. <i>aktuelan</i>	"current; up to date"
<i>bazen</i>	<i>basen</i>	"basin; swimming pool"
<i>pejsaž</i>	<i>pejsaž</i>	"landscape".

U europeizmima klasičnoga podrijetla često je u hrv. latinsko-klasičnogrički izgovor, u srp. bizantskogrički. Primjerice:

hrv. <i>Atena</i>	srp. <i>Atina</i>	"Athens; Athena"
<i>august (kolovoz)</i>	<i>avgust</i>	"August (month)"
<i>eunuh</i>	<i>evnuh</i>	"eunuch"
<i>barbari</i>	<i>varvari</i>	"barbarians"
<i>historija (povijest)</i>	<i>istorija</i>	"history"
<i>kemija</i>	<i>hemija</i>	"chemistry"
<i>ocean</i>	<i>okean</i>	"ocean"
<i>demokracija</i>	<i>demokratija</i>	"democracy".

Istina jest da ima i primjera da je u oba jezika isti izgovor, ali ipak prevladavaju oblici s opozicijama *e* vs. *i*, *u* vs. *v*, *b* vs. *v*, *h* vs. $\emptyset$, *k* vs. *h*, *c* vs. *t*. U pojedinim slučajevima imamo kumuliranje pa dolazi gotovo do neprepoznatljivosti, primjerice hrv. *Betlehem* vs. srp. *Vitlejem*.

Uz te razlike kojih su prosječni govornici prilično svjesni, ima i glasovnih pojedinačnih, izoliranih slučajeva koji se ne ponavljaju u istome obliku, pa ih

govornici često i nisu svjesni. Tako je:

hrv. <i>stup</i>	srp. <i>stub</i>	“post; prop; column; pillar”
<i>lubanja</i>	<i>lobanja</i>	“skull; cranium”
<i>janje</i>	<i>jagnje</i>	“lamb”
<i>palača</i>	<i>palata</i>	“mansion; palace”
<i>tko</i>	<i>ko</i>	“who”.

Naglasne razlike između hrvatskoga i srpskog jezika mnogobrojne su i raznovrsne te zahvaćaju sve dijelove jezika, ali na njima se iz više razloga nećemo zadržavati, nego ćemo svu pozornost usmjeriti na morfološke značajke.

U sklonidbi nalazimo specifičnosti na svim područjima, to jest kod običnih, zamjeničkih i brojevnih imenica i pridjeva. Neke su razlike između hrvatskoga i srpskog jezika leksikalizirane, druge su kategorijske pa zato i zanimljivije. Takvu kategorijsku razliku pokazuju hipokoristici muškoga roda s dugouzlaznim naglaskom, dakle tip *zéko* “bunny”. U hrvatskome se, kao i u srpskome, takvi hipokoristici sklanjaju po tipu *žena*, to jest G *zékē*, D *zēki*, A *zēku* itd., ali u srpskome je onda i N *zēka*, a u hrvatskome *zēko*. Treba imati na umu da je učestalost toga tipa veoma visoka, naime, većina hipokorističnih muških imena pripada tomu tipu: *Ívo*, *Péro*, *Józo*, *Fránjo*, *Drágo*, *Vládo* itd. Sličan je i tip s N/V na *-e*, kakav ne postoji u Srba, a ni u kojih drugih Slavena. Tu su, uz muška imena, primjerice *Máte* “Matthew”, također i ženska kao *Káte* “Catherine”, *Fáte* “Fatima” (G *Mátē*, *Kátē*, *Fátē*, D *Máti*, *Káti*, *Fáti*, A *Mátu*, *Kátu*, *Fátu*, V *Máte*, *Káte*, *Fáte*, itd.). U Srbiji je taj tip posve nepoznat, čak zbunjuje pojedince pa se onda u tekstovima, kada je riječ o kome s takvim imenom, nađu i oblici kao G *Mateta* ili *Mata*, u hrvatskom posve nemogući.

U tvorbi takozvane duge množine jednosložnih imenica muškoga roda u hrvatskome je redovit nastavak *-ovi*, a *-evi* se pojavljuje samo kod onih sa završnicama /č, dž, ć, đ, š, ž, nj, lj, j/ i u imenici *car* “tzar; emperor”. U srpskome je *-evi* u još nekih imenica na *-r* (*sir* “cheese”), ali i nekih na *-t* (*put* “way; journey”, u Srbiji također “road”), *-s* (*kurs* “course; exchanging rate”), *-z* (*mraz* “frost”), itd.

Iako i srpske gramatike navode da imenice ženskoga roda s nultim nastavkom u N jd. imaju u I jd. uz nastavak *-(j)u* i nastavak *-i*, oblici na *-i* gotovo se i ne pojavljuju. U hrvatskome je uglavnom provedena originalna reparticija: uz prijedlog *i(li)* atribut *-i*, bez njih *-(j)u*. Tako:

hrv. <i>Jednom riječi,</i> <i>to je izvanredan</i> <i>uspjeh.</i>	srp. <i>Jednom rečju,</i> <i>to je vanredan</i> <i>uspjeh.</i>	“In a word this truly is an extra- ordinary success”.
---	--	---

hrv. <i>Uvrijedila te samo riječju.</i>	srp. <i>Uvredila te samo rečju.</i>	“She insulted you with <i>words</i> only”.
---	-------------------------------------	--

Niz imenica ima samo I na *-i*, kao *dob* “age”, *neman* “monster”, *mladež* “youth”, *avet* “ghost: specter” i druge, a tu pripadaju i sve imenice sa sufiksom *-ad*, primjerice *momčad* “team”. Takvoj nefonetskoj sklonidbenoj pojavi nema pandana u slavenskom svijetu, a imenice s isključivim nastavkom *-i* u Srbiji su već zamijenjene sinonimnim riječima.

Sve zamjeničke riječi (imenice, pridjevi, prilozii) imaju u hrvatskome dva stupnja neodređenosti: A) određena je prisutnost, ali neodređen identitet (oblici s prefiksom *ne-*) i B) neodređeni su i identitet i prisutnost (oblici jednaki upitnima). U srpskome u oba slučaja dolaze oblici s *ne-*. Primjerice uz zamjeničku imenicu (*t*)ko:

hrv. <i>Pogledaj, molim te, netko stoji pred vratima.</i>	srp. <i>Pogledaj, molim te, neko stoji pred vratima.</i>	“Have a look, please, <i>somebody</i> is at the door.”
<i>Pogledaj, molim te, stoji li tko pred vratima.</i>	<i>Pogledaj, molim te, stoji li (ili: da li stoji) neko pred vratima.</i>	“Have a look, please, if there is <i>anybody</i> at the door.”

Odnosni pridjevi, obični i zamjenički, sklanjaju se u hrvatskome po imeničkoj, a u srpskome po određenoj pridjevnoj sklonidbi. Tako:

hrv. <i>kraljev mač</i> G <i>kraljeva mača</i>	srp. <i>kraljev mač</i> G <i>kraljevog(a) mača</i>	“king’s sword”
<i>njezin (njen) brat</i> G <i>njezina brata</i>	<i>njen (njezin) brat</i> G <i>njenog(a) brata.</i>	“her brother”

D i L u jednini muškoga i srednjeg roda razlikuju se u određenoj pridjevnoj sklonidbi gotovo samo u hrvatskome: nastavak u D *-om*, *-omu*, u L *-om*, *-ome*. U srpskome su oba padeža izjednačena, uz nastavak *-om(e)*.

U zamjeničkim i brojevnim riječima ima još niz drugih hrvatskih specifičnosti: *šta* kao distributivni genitiv od *što* “what” (u srpskome *šta* = N/A), dobro čuvanje distinkcije u zamjeničkim riječima na *ov-* i *t-*, sklonidba brojeva 1-4 i uz prijedlog, tvorbe s *-er-* i ne s *-or-* u brojevnim riječima, i drugo. Što se tiče odnosa hrv. *četvero*, *četvèri* i srp. *četvoro*, *četvori*, tu se radi o jednoj od

najstarijih slavenskih izoglosa, a za sklonidbu od 2-4 stvarno stanje predočuje sljedeća shema:

	sklanjanje	
	u hrv.	u srp.
uz prijedlog	±	–
bez prijedloga	+	±

Zato nije neobično da je poznati roman Massima Bontempellija *Il figlio delle due madri* u Hrvatskoj preveden kao *Sin dviju majki*, a u Srbiji kao *Sin dve majke*, koji bi oblik u Hrvatskoj bio vrlo neobičan. No u Srbiji bi bio moguć i oblik *dveju majki*, ali nije prvi na izboru i manje je vjerojatan.

U sprezanju ima manje hrvatsko-srpskih razlika, ali neke su od njih sustavne i kategorijske. Nekoliko je leksikaliziranih razlika, primjerice naglašeni oblik *jest* "it is" jedini je u hrvatskome, dok u srpskome preteže *jeste* (*jest* se osjeća kao arhaizam). Isto je tako jedini hrvatski oblik *spasiti*, *spasim* "to save; to rescue", ali ne i *spasti*, *spasem*. U drugim je slučajevima razlika u učestalosti – u hrvatskome prevladavaju glagoli na *-knuti*, *-gnuti*, u srpskome na *-ći*, primjerice *niknuti* vs. *nići* "to sprout; to shoot up", *dignuti* vs. *dići* "to raise; to lift". U hrvatskome su u nekim glagolima na *-ati* češći prezenti na *-(j)em*, u srpskome na *-am*. Nekoliko glagola dolazi u hrvatskome s reflektivom *se*, primjerice hrv. *brinuti se* vs. srp. *brinuti* "to care, to worry (about)". Isto tako, u hrvatskome su infinitivi znatno češći od sljedova *da* + prezent, primjerice *moliti* vs. *da molim*, *da moliš* "to pray, to beg", no u hrvatskome infinitiv kao dio futura uopće ne može biti zamijenjen s *da* + prezent, primjerice *ja ću moliti* "I shall pray", ali ne *ja ću da molim*, što srpska norma dopušta i što se najčešće i ostvaruje.

Kategorijskoga su značaja dvije konjugacijske činjenice. Hrvatska norma dopušta oblike futura II. samo za nesvršene glagole, a za svršene zahtijeva prezent umjesto futura II. Srpska pak norma dopušta oblike futura II. bez obzira na glagolski vid. Isto tako ni glagol *biti* ne poznaje futura II. u hrvatskome. Sljedeće rečenice osvjetljavaju te odnose:

hrv. <i>Ako dopustiš jednomu, morat ćeš svakomu.</i>	srp. <i>Ako budeš dozvolio jednom(e), moraćeš svakom(e).</i>	"If you let one you will have to let everyone".
--	--	---

Također:

<i>Ako budeš dobar, kupit ću ti loptu.</i>	<i>Ako budeš bio dobar, kupiću ti loptu.</i>	"If you are good I will buy you a ball".
--	--	---

I na koncu, u srpskim se tekstovima danas praktički više ne nalazi kondicional prošli. Primjerice:

hrv. <i>Da me nije spriječila jedna prometna nesreća (nezgoda) na cesti, ne bih bio uopće zakasnio na objed (ručak).</i>	srp. <i>Da me nije sprečio jedan saobraćajni udes (sprečila jedna saobraćajna nezgoda) na drumu (putu), ne bih uopšte zadocnio (zakasnio) na ručak.</i>	“Had I not been delayed by a car accident on the road, I would not have been late for lunch”.
--	---	---

Iznesena građa nije iscrpno prikazana, ali daje dovoljno konkretan uvid u morfološke značajke hrvatskoga jezika u usporedbi sa srpskim. Preostaju još samo tvorbeno pitanja. Tu ćemo se zadržati samo na inventaru raznih afiksa. U jednim je slučajevima različita uporaba istih afiksa, primjerice u hrvatskome sufiks *-če* dolazi samo kod imenica što označuju živa bića i označuje neutralizaciju spola i mlado biće, a tek sekundarno ima deminutivno-hipokoristično značenje: *gušče* “gosling”, *djevojče* “(small) girl”, a u srpskome se tvori i od imenica koje označuju stvari u deminutivno-hipokorističkome značenju: *prslučē* umjesto *prslučić* (deminutiv od *prsluk* “vest”). U drugim slučajevima neki afiks nije poznat na jednoj strani, nego se zamjenjuje sinonimima. Tako su u hrvatskome nepoznati pejorativno-augmentativni sufiksi *-ekanja*, *-eranja*, a u srpskome je pak gotovo nepoznat sufiks za *nomina agentis* (i slično) *-aš*. Treću skupinu tvore afiksi koji imaju različite oblike u hrvatskom i srpskome. U toj trećoj skupini ima i afiksa koji dolaze u europeizmima:

hrv. <i>protu-</i>	srp. <i>protiv(u)-</i>	(prefiks sa značenjem <i>anti-</i> , <i>kontra-</i>)
<i>-cat</i>	<i>-cit</i>	(pridjevski sufiks za intenzifikaciju)
<i>-ij</i>	<i>-ijum</i>	(u europeizmima)
<i>-orij</i> (m.)	<i>-orija</i> (ž.)	(u europeizmima)
<i>-ist</i>	<i>-ista</i>	(uglavnom u europeizmima).

Četvrtu skupinu sačinjavaju napokon afiksi kojima jedan oblik prevladava u hrvatskom jeziku, drugi u srpskome, primjerice hrv. *su-* vs. srp. *sa-* (prefiks kojemu odgovara *kon-* u europeizmima), *suborac*, *suputnik*, *suradnik* vs. *saborac*, *saputnik*, *saradnik*, rijetki su primjeri jednake uporabe: hrv. *susjed* i srp. *sused* “neighbor”, hrv. i srp. *sažetost* “conciseness”, ali to su i drugi tvorbeni tipovi.

Tomu treba još dodati vezivni afiks u složenicama. U hrvatskome iza palatala dolazi uglavnom *-o-*, u srpskome gotovo samo *-e-*, primjerice hrv. *srednjo-*

vjekovni vs. srp. srednjevekovni “medieval”.

Ovdje nisu obrađeni naglasak, sintaksa i rječničko blago, ali i ovo što je izneseno posve je dovoljno za potvrdu tvrdnje izrečene na početku kako je nemoguć tekst koji bi bio istodobno i hrvatski i srpski, to jest da bi ga i Hrvati i Srbi osjećali, doživljavali i priznavali svojim.

Sažetak

Dalibor Brozović. Leksikografski zavod, Zagreb
UDK 800.853:808.62, izvorni znanstveni članak
primljen 17. siječnja 1997., prihvaćen za tisak 17. ožujka 1997.

Grammatical Characteristics of the Croatian Language

Attention has been paid only to the basic grammatical properties of Croatian, that is to the phonic (minus prosody), morphological and word-formation levels, without any pretension to detail and exhaustiveness. To facilitate orientation, Croatian characteristics are given in comparison with corresponding Serbian ones. The examples show that many facts presented as “doublets” in standard neo-shtokavian as an entity, are in fact forms of either Croatian or Serbian. Or that, at best, the same fact functions in one of these two languages as a mere styleme.

POSVETA I BLAGOSLOV S OPĆEKJNIŽEVNOGA I TEOLOŠKOGA GLEDIŠTA

Stjepan Babić

Kao što sam napisao u 1. broju Jezika, zbog riječi posveta i blagoslov uredničke sobe pojavila se u Glasu Koncila o njima zanimljiva rasprava ili još preciznije, o njima kao o općeknjiževnim riječima i teološkim nazivima ili kao o teološkim nazivima u općem jeziku, ali problem je više naznačen nego što je riješen. Zato je potrebno o njemu još govoriti jer obuhvaća značajna i teoretska i praktična pitanja koja znatno nadilaze konkretan povod.

U pozivnici za proslavu na lijevoj unutarnjoj strani pisalo je “Otvorenje i posvećenje prve prave uredničke sobe”, a na desnoj strani “Otvorenje i blagoslov uredničke sobe.” Kako je u Večernjem listu ta proslava najavljena tri dana prije, a novinarka se poslužila prvim izrazom, neki I. Š. iz Karlovca, oštro je prigovorio tomu 7. 7. 1996. u GK i zatražio od uredništva da kaže kako je pravilno. I uredništvo GK oštro je osudilo tu pogrješku, ali djelomično opravdava novinara jer ističe da je izvor tog pogrješci u uredništvu Jezika. Budući da